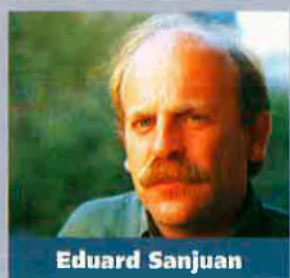

Aquell gran mur de silenci

Eduard Sanjuan

"Just aquesta setmana fa cinc anys de l'inici de l'atac aliat contra l'exèrcit de Saddam Hussein per expulsar-lo de Kuwait. Una guerra real, però mediàticament inexistent."

Del ritme accelerat que ha pres la història en aquest convuls final de segle en dona fe la immensa llunyania aparent d'esdeveniments recents. El 17 de gener de 1991 el món experimentava una de les sacsejades probablement més intenses des de la Segona Guerra Mundial, amb el començament de l'atac aeri contra Bagdad. Una enorme pandèmia militar havia estat muntada pacientment al llarg de mig any per fulminar la immensa gosadia d'un dictador visionari que posava cruelment en qüestió la primacia occidental sobre una de les regions més riques en una de les principals fonts d'energia del planeta: el petroli.

Però fa tan sols cinc anys, fets com la desintegració posterior de la Unió Soviètica, la guerra a l'ex-Iugoslàvia i la desaparició política (i física, en el cas de França) d'homes clau d'aquella crisi —Bush, Gorbtxov, Thatcher o Mitterrand— semblen dibuixar en l'actualitat un món considerablement diferent d'aquell, sotmès "a l'amenaça d'un home amb una capacitat de desafiament i de destrucció —es va arribar a dir— semblant a la de Hitler".

Al marge de constatar que cinc anys després de l'ofensiva aliada el poble iraquíà continua essent víctima d'una doble esclerotització —la del mateix règim de Saddam Hussein i la de l'embargament occidental— hi ha també la necessitat d'evocar l'enorme dispositiu mediàtic de desinformació posat al servei d'una causa —la de la guerra, al cap i a la fi— que, com a mínim, resulta extraordinàriament polèmica.

La pàtina extra de patetisme que el temps confereix a algunes actituds humanes esdevé especialment significativa en aquest cas. A propòsit de la Guerra del Golf, Ignacio Ramonet escrivia, el març del 1991, a *Le Monde Diplomatique*. "Des del Vietnam, les guerres són secretes perquè els sistemes de poder han entès que allò que no es mostra no existeix; que allò que no surt a la televisió no té realitat". Doncs bé, l'Occident, des d'aquesta tesi i amb la col·laboració dels grans monstres comunicatius nord-americans, britànics i francesos, va aixecar un dels murs de silenci més alts, envoltat d'imatges asèptiques, mai construïts des de societats democràtiques. Una

Les conseqüències de la guerra del Golf encara són un misteri. La censura militar ha contribuït a enfosquir la realitat.

"guerra neta", amb un infantil però diabòlic maniqueisme, les conseqüències de la qual encara no se saben amb exactitud per la censura militar que impera sobre aquest conflicte, sobretot als Estats Units.

Recordo i comparteixo, com a enviat especial a aquella guerra, la màxima escrita pel periodista Robert Fisk, corresponsal de *The Independent*: "Sí, som lliures per a contar el que ens diuen". Una dada: dels cinc mil periodistes destacats al conflicte, només una trentena, conduïts en tot moment pel comandament militar aliat, tenien accés a les línies calentes del front militar. Les grans cadenes de televisió i els principals diaris nord-americans i britànics monopolitzaven aquests *pools*, obligats després a informar la resta de periodistes. Les seves informacions passaven censura militar.

Els nostres moviments només van deixar de ser totalment controlats quan vam arribar a Kuwait. I sí, llavors vam veure les tràgiques conseqüències de l'ocupació iraquiana, però també, per exemple, l'acarnissament de l'aviació aliada contra una immensa columna de vehicles plens de soldats iraquians que es retiraven, derrotats, cap al seu territori.

Coneixíem, òbviament, les pràctiques propagandístiques d'un règim com el de Saddam Hussein. Però no sospitàvem, ara fa cinc anys, que els morts, a les democràcies occidentals, s'anomenessin "danys col·laterals", que els refugis bombardejats plens de civils fossin, sense cap mena de dubte, "nuclis de comandament militar" i que el concepte "instrumentalització del consens", aparegut als Estats Units al 1947, fos posat en pràctica tan virulentament quaranta-quatre anys més tard.